

Moravskoslezská pobočka ČBS v roce 2025

Na území našeho regionu působí **Moravskoslezská pobočka České botanické společnosti** (dále MSP ČBS; ms-cbs.cz), která je spolkem sdružujícím profesionální a amatérské zájemce o botaniku. Pobočka je součástí **České botanické společnosti** (dále ČBS; botanospol.cz), pod níž spadají regionální botanické pobočky napříč republikou a která zároveň zaštiťuje různé odborně zaměřené sekce a pracovní skupiny – například bryologicko-lichenologickou sekci, dendrologickou sekci nebo pracovní skupinu pro ochranu přírody.

V MSP ČBS se věnujeme cévnatým rostlinám, mechorostům, houbám i lišejníkům, jejich rozšíření, ekologii a průzkumu biotopů, ve kterých se vyskytují. Zaměřujeme se na oblast střední, severní a východní Moravy a Slezska. Pořádáme odborné jednodenní terénní exkurze, vícedenní floristické minikurzy, determinační setkání a přednášky. Akce nejsou zpoplatněny a určeny jsou i pro širokou veřejnost.

Cílem tohoto příspěvku je představit aktivity pobočky za rok 2025. Více informací, včetně možnosti členství, naleznete na našich webových stránkách.

Obr. 1. Výroční setkání pobočky v nově otevřeném přednáškovém sále Josefa Otruby v budově Botanické zahrady PŘF UP.
Foto: D. Hlisenkovský.

VÝROČNÍ SCHŮZE

V sobotu 15. února 2025 se uskutečnilo v Olomouci v přednáškovém sále Josefa Otruby v budově Botanické zahrady PŘF UP **Výroční setkání Moravskoslezské pobočky ČBS (Obr. 1)**. Na setkání dorazilo 43 členů pobočky a 14 hostů. Setkání organizovali Jiří Kocián a Veronika Kalníková. Příspěvky byly následující:

Úvodní informace

- Úvod a přivítání účastníků, výsledky voleb do výboru pobočky – *Veronika Kalníková*
- Finanční zpráva za rok 2024 – *Michal Hroneš*

Botanická společnost

- Česká botanická společnost: Quo vadis? – Milan Chytrý

Botanické průzkumy a výzkumy

- Stav populací oměje tuhého moravského v CHKO Beskydy – Martin Kočí
- Protěž norská (*Gnaphalium norvegicum*) – minulost a současnost výskytu v Beskydech – Jana Tkáčiková
- Adventivní flóra širšího centra města Olomouce – Věra Kafková
- Tundra i pastvina: nové pohledy na jesenické subalpínské trávníky – Radim Hédrl
- Zajímavé nálezy Metylovic a okolí VIII. – Zbyněk Lukeš
- Drobnosti z Osoblažska – Zuzana Lukešová

Ochrana rostlin

- Navracení krajiny do rukou místních komunit – Helena Chytrá
- Aktualizace zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. a jeho prováděcí vyhlášky o druhové ochraně č. 395/1992 Sb. – Martin Mokrejš a David Hlisenkovský

Ze života pobočky

- Pozvánka na floristický minikurz v Hraběšicích u Šumperka – František Lamla

ODBOBNÉ EXKURZE A DETERMINAČNÍ SETKÁNÍ

Během roku 2025 proběhlo **osm exkurzí**, které pobočka pořádala ve spolupráci s dalšími institucemi (Obr. 2.–5.). Šest exkurzí se věnovalo cévnatým rostlinám, dvě mechorostům a jedna byla i částečně entomologická. Podrobnější informace k exkurzím, jejich průběhu a nálezům se můžete dočíst na webu pobočky v krátkých reportech nebo v exkurzím věnovaných příspěvcích ve Zprávách MSP ČBS (<https://www.ms-cbs.cz/zpravy-moravskoslezske-pobocky-cbs/>).

(společná exkurze MSP ČBS ve spolupráci s * PŘF UP Olomouc, ** Moravským zemským muzeem v Brně, * Muzeem Beskyd ve Frýdku-Místku, ** CHKO Beskydy a * PŘF Ostravské univerzity)

- 5. 4. **Bryologická exkurze na pěnovecová prameniště****,* (cca 20 účastníků) – Jana Tkáčiková a Svatava Kubešová
- 17. 5. **Z Balkánu Končinami na Hlaváčky**** (7 účastníků) – Veronika Kalníková, Aneta Valasová a František Šulgan
- 24. 5. **Exkurze na Filipovické louky a další půvabná místa pod Točnickem**** (14 účastníků) – Vojtěch Taraška a Radim Hédrl
- 31. 5. **Exkurze za kontryhely Javorníků** (8 účastníků) – Martin Dančák a Petr Batoušek
- 7. 6. **Ve stopách kěsanyho zeli z Bystročic*** (9 účastníků) – Václav Dvořák a Martin Dančák
- 14. 6. **Za přesličkami a orchidejemi na Jahodnou** (8 účastníků) – Agáta Krausová
- 30. 8. **Co přinesla velká voda?*** (10 účastníků) – Jan Ševčík a David Hlisenkovský
- 27. 9. **Za mechorosty na Palkovické hůrky****,* (12 účastníků) – Zbyněk Hradílek a Jana Tkáčiková

Ve dnech 20.–22. června 2025 uspořádala Pracovní skupina pro studium makrofyt vod a mokřadů s MSP ČBS a Správou CHKO Poodří **Hydrobotanickou exkurzi po mokřadech širšího Ostravska** (Obr. 6.–8.). Celkem 23 účastníků po tři dny intenzivně prozkoumávalo vodní plochy a mokřady v oblastech Poodří, Novojičínska, Ostravska, Karvinska a Frýdecko-Místicka. Za pracovní skupinu akcí organizovali Vlastimil Rybka a Michal Vávra, za pobočku s programem vypomohli David Hlisenkovský a Jan Lukavský. Zajímavých nálezů se našlo vícero, za zmínku například stojí, že se u Jistebníka na letněném rybníku Obnovená podařilo poprvé v Poodří zaznamenat puchýřku útlou (*Coleanthus subtilis*), u Studénky v PR Kotvice byly objeveny vzácné lakušníky – I. vodní (*Ranunculus aquatilis*) a I. Rionův (*R. rionii*), na Polaneckých rybnících byla ověřena početná populace myšího ocásku nejmenšího (*Myosurus minimus*) a v České republice již ojedinelý výskyt úporu kuřičkovitého (*Elatine alsinastrium*). V Rychvaldu v PR Skučák byly zaznamenány bohaté porosty

Obr. 2. Botanizování na mokřadních loukách v PR Filipovické louky. Foto: V. Taraška.

Obr. 3. Exkurzní skupina diskutující nad kontryhely. Foto: V. Dvořák.

Obr. 4. Kontryhel grúňský (*Alchemilla gruneica*). Foto: V. Dvořák.

Obr. 5. Průzkum mechorostů při exkurzi na Palkovické hůrky. Foto: J. Kocián.

Obr. 6. Bádání na obnažených dnech sádek ve Studénce. Foto: D. Hlisenikovský.

Obr. 7. Košťálovský rybník u Šenova, jehož střed byl zaplaven rozkvetlým plavínem štítnatým (*Nymphaoides peltata*). Foto: D. Hlisenikovský.

Obr. 8. Květ táhlíce přímořské (*Ruppia maritima*) nalezené na odkališti v Paskově. Foto: D. Hlisnikovský.

vodňanky žabí (*Hydrocharis morsus-ranae*) a rdestu ostrolistého (*Potamogeton acutifolius*), u Havířova v PP Mokřad u Rondelu a shodně v Dobré u Frýdku v PP Kamenec rostla drobná masožravá bublinatka menší (*Utricularia minor*). Největší překvapení pro účastníky ale čekalo na odkališti u Paskova – teprve na začátku června tohoto roku nalezená populace táhlíce přímořské (*Ruppia maritima*), patřící do čeledi Ruppiceae, čeledi, která do té doby nebyla v České republice evidována.

Ve dnech 26.–29. června uspořádala MSP ČBS ve spolupráci Správou CHKO Jeseníky a Vlastivědným muzeem v Olomouci **Floristický minikurz v Hraběšicích u Šumperka**. Minikurz probíhal v málo floristicky probádané oblasti Hraběšické hornatiny na jižním okraji CHKO Jeseníky. Akce byla podpořena Českým svazem ochránců přírody. Účastníků bylo celkem 30. Kurz připravili Daniel Křenek, Radek Štencl a František Lamla. Vedoucími exkurzních tras byli František Lamla, David Hlisnikovský, Michal Hroneš, Josef Plaček, Zbyněk a Zuzana Lukešovi a Radek Štencl. Během kurzu se prošlo 13 tras, na kterých bylo zaznamenáno přes 500 druhů cévnatých rostlin. Krajina v okolí Hraběšic je poměrně

pestrá, a tak se účastníci mohli těšit z druhově bohatých mezofilních luk, rašelinných mokřadů, starých bučin nebo skalnatých vrcholů Hraběšické vrchoviny s krásnými výhledy do okolí. Floristicky nejzajímavějšími se podle očekávání ukázaly být přírodní rezervace západně od města Rýmařov (PR Skalské rašeliniště, PR Pstruží potok, PR U Slatinného potoka, PR Růžová), kde se účastníkům kurzu povedlo ověřit výskyty řady vzácných a ustupujících druhů – například jetele kaštanového (*Trifolium spadiceum*), ostřice blešní (*Carex pulicaris*), kociánku dvoudomého (*Antennaria dioica*) nebo tolije bahenní (*Parnassia palustris*). Jinde se ale podařily i nové objevy – nad Vernířovicemi byla nalezena malá populace kriticky ohrožené vratičky heřmánkolisté (*Botrychium matricariifolium*), u Žďárského potoka to bylo několik rostlin škardy velkoúborné (*Crepis conyzifolia*) a u Klepáčova ohrožený krtičník žláznatý (*Scrophularia scopoli*). Mezi nálezy vzácnějších druhů mechorostů patří oba naše druhy šikoušků (*Buxbaumia aphylla* a *B. viridis*), nebo často přehlížená paprutka nažloutlá (*Pohlia lutescens*).

V sobotu 18. října se na Katedře botaniky PŘF UP v Olomouci konalo **determinační setkání** zaměřené na rod vikev (*Vicia*), které lektoroval Jiří Danihelka z PŘF MU v Brně. Setkání pořádané ve spolupráci s PŘF UP organizoval Michal Hroneš a zúčastnilo se jej 15 zájemců.

Z DALŠÍCH ČINNOSTÍ

V roce 2025 vyšly **Zprávy Moravskoslezské pobočky ČBS č. 14**, které připravila redakční rada ve složení Vojtěch Taraška (předseda redakční rady), Veronika Kalníková, Svatava Kubešová, Zuzana Sochorová a Jana Tkáčiková. S revizí anglických textů vypomohl Martin Dančák. Články mají nově své DOI a jsou uloženy v online databázi Zenodo (www.zenodo.org/communities/msp-cbs).

Členové pobočky obdrželi v průběhu roku čtyři **Informace členům**. O přípravu tohoto informačního periodika se staral David Hlisnikovský.

Obr. 9. Průzkum mokřadu na jedné z exkurzí floristického minikurzu na Šumpersku. Foto: D. Hlisnikovský.

Moravskoslezská pobočka ČBS provozuje **webové stránky** (ms-cbs.cz), které spravoval Petr Kocián. Na stránkách jsou k dispozici jak organizační informace (členství, poplatky, aktuální informace k exkurzím atd.), tak výsledky a postřehy z exkurzí, botanická literatura, určovací klíče i další botanické materiály a data vztahující se k regionu. Na hlavní web odkazují **facebookové stránky** pobočky (www.facebook.com/mspcbs). Slouží především pro rozšíření možností informování členů a veřejnosti o akcích pobočky a dalších souvisejících událostech. Jejich správě se věnují Veronika Valová a František Lamla.

Na únorové výroční schůzi proběhly volby výboru pro období 2025–2029 a nový výbor tak pracoval v roce 2025 ve složení: Veronika Kalníková (předsedkyně), Zbyněk Hradílek (místopředseda), Michal Hroneš (jednatel), David Hlisnikovský (člen výboru) a František Lamla (člen výboru). Ke dni 7. 12. 2025 měla pobočka celkem 87 členů, z toho 45 členů je zároveň členy ČBS.

VERONIKA KALNÍKOVÁ

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Beskydy,
Nádražní 36, CZ-756 61 Rožnov pod Radhoštěm;
e-mail: v.kalnikova@seznam.cz